

govo bibliografsko delce glavno za-slugo njegova mati. Ta ga je namreč že od zgodnje mladosti učila reda in ga s svojim zgledom, ko je dan za dnem v zvezek zapisovala dohodke in izdatke hiše in beležila tudi druge važne dogodke, pripravila do tega, da je že kot dijak začel zapisovati, kaj se je pomembnejšega godilo z njim. Najprej si je delal izpiske iz prebranih knjig, ko pa je začel pisatelj-evati, je v poseben zvezek sproti zapi-soval, kdaj je kaj napisal in kje je bilo objavljeno. Kar so drugi pisali o njegovem delu, pa si je sproti zapi-soval v knjige, kakor so izhajale.

Ko je založba za njegovo 60-letnico hotela priobčiti tudi njegovo biblio-grafijo, jo je lahko pripravil kar sam: prepisal in preuredil je svoje zapiske, jih tu in tam po potrebi do-polnil s podatki bibliografskega od-delka NUK in Slovanske knjižnice in bibliografija je bila pripravljena. Lepo in prav je napravil, da jo je posvetil svoji materi.

Bibliografija obsega opis Ingoličevih knjižnih izdaj (z ocenami ob vsa-ki), njegovih objav v časopisju in zbornikih, podatke o prvih uprizori-tvah in izvedbah dramatizacij, gleda-liških in radijskih iger, o filmskih scenarijih, o Ingoličevem uredniškem in prevajalskem delu ter o prevodih njegovega dela v tuje jezike ter o tu-jih dramatizacijah Ingoličevih del. V zadnjem (IX.) odstavku pa je avtor razvrstil podatke o ocenah in poro-čilih o svojem delu in o sebi v doma-čem in tujem tisku.

Kolikor morem soditi, so podatki zanesljivi in dovolj izčrpni (le od člankov o sebi je avtor navedel samo pomembnejše).

Bibliografija bo prijetno branje za vse mnogoštevilne častilce pisate-lja in koristen pripomoček pri študiju njegovega življenja in dela.

Za svoje prijatelje je avtor oskr-bel nekaj izvodov posebnega odtisa, v katerega je vključen tudi Mejakov zgoščen zapisek o pisatelju.

Ingoličeve bibliografije smo pose-bej veseli knjižničarji, saj bomo po-

slej mnogo laže stregli bralcem s po-datki o pisatelju, ki je po Mejakovih besedah med najbolj delavnimi in najplodovitejšimi, a knjižničarji bi lahko dodali, da tudi med najbolj braniimi sodobnimi ustvarjalci.

Janez Logar

Eva Bauman: Bibliografija Vladi-mira Levstika. — Celjski zbornik 1967, str. 67—114.

Število osebnih bibliografij sloven-skih književnikov v novejšem času razveseljivo raste. Večinoma so rezul-tat strokovnih naporov bibliotekar-skih delavcev ali ljudi, ki so s knjiž-ničarstvom več ali manj tesno pove-zani. Smisel njihovega dela je v za-vesti, da hočejo pomagati literarnim zgodovinarjem in drugim interesen-tom pri znanstvenem raziskovanju ali globljem spoznavanju literarnega dela določenega pisatelja in jim pri-hraniti zamudno iskanje po nepre-gledni goščavi dnevnega časopisja, revij in drugih publikacij. Po drugi strani opravljajo s tem tipično biblio-tekarsko delo, ki ga more izčrpno in metodično pravilno izdelati le biblio-tekarski strokovnjak.

Važnost takih bibliografij je tudi v tem, da na enem samem mestu združujejo vse potrebne podatke, ki materialno osvetljujejo življenjsko delo posameznih književnikov z vseh plati: podajajo pregled njihovega lep-slovnega, kritičnega, publicističnega in prevajalskega dela, vsebujejo raz-vid njihove korespondence kot važen vir za spoznavanje njihove osebnosti in njihova hranišča, navajajo čimbolj natančno kritično literaturo o njih, prevode iz njihovih del, če obstoje itd. Tak bibliografija daje zares naj-popolnejšo sliko neke osebnosti, na podlagi katere je mogoče izreči defi-nitivno literarno in estetsko sodbo o njej.

Dosedanjim našim osebnim biblio-grafijam se je lani pridružila biblio-grafija pomembnega slovenskega pi-satelja in pesnika Vladimira Levsti-ka, ki je objavljena v Celjskem zbor-

niku 1967. Ker je pisatelj po rodu s celjskega področja in je njegovo literarno delo s smrtjo dokončno zaključeno, je naravnost izzival strokovnjake iz Celja, da ga bibliografsko obdelajo.

Zahtevne naloge se je lotila bibliotekarka Eva Baumanova iz celjske Študijske knjižnice. Gradivo, ki obsega tri tiskovne pole velikega formata, je razdelila v 10 poglavij, ki se vrste v naslednjem zaporedju: pesništvo, pripovedništvo, dramatizacije, eseji, kritike in članki, korespondenca, literatura o pisatelju, dela v prevodih, pisateljevo prevodno delo, njegovi psevdonimi in nazadnje pregled njegovih likovnih upodobitev. Ves svoj tehnični postopek pri razporeditvi gradiva je natančno razložila na čelu bibliografije.

V naslednjem naj podam nekaj kritičnih opomenj o tej razporeditvi. Mislim, da bi bilo bolj logično, če bi poglavji »Vladimir Levstik v prevodih« in »Dramatizacije« uvrstila avtorica med poglavji »Levstikovi eseji, kritike in članki« in »Korespondenca«, ker bi bilo treba dati prednost pisateljevemu leposlovnemu delu — čeprav v prevodih — in predelavi njegovih spisov pred pismi in literaturo o njem.

Kar se tiče popolnosti pesniškega gradiva, je škoda, da se avtorica ni okoristila tudi z bibliografijo Levstikove poezije, objavljeno v Bibliografiji rasprava, članaka i književnih radova, 5. Zagreb 1960, kjer bi našla še »Kmečko pesem«, ki se pripisuje Levstiku zavoljo psevdonima Andrejev (pesem je bila prvič objavljena v Omladini 1905—1906, pril. št. 4, str. 1), pa tudi nekaj prevodov iz njegove poezije, ki so nastali na ozemlju današnje Jugoslavije.

Pri poglavju »Dramatizacija« bi lahko spopolnili literaturo o uprizoritvi Kastelke še z naslednjimi članki: Kmečka mati in neusmiljena vojna, Slovenski Jadran št. 3, 15. I. 1960; Vladimir Levstik in »Kastelka«, Soča št. 13, 26. III. 1960, in »Kastelka« v

izvedbi SG, Primorski dnevnik št. 82, 5. IV. 1960.

Med gradivo v poglavju »Levstikovi eseji, kritike in članki« bi lahko dodali še naslednje drobtine, ki pa so po svoje važne za značaj in podobo Levstikove literarne osebnosti: Poslano [javna izjava o prenehanju sodelovanja pri Ljubljanskem zvonu], Jutro št. 8, 9. III. 1910; Še enkrat in zadnjikrat o podpiranju slovenskih pisateljev, Jutro št. 88, 30. V. 1910; kratka, a za Levstikovo politično orientacijo v tisti dobi značilna je njegova Izjava, Jutro št. 89, 31. V. 1910; dalje ponatis njegovega govora ob odkritju spomenika Franu Levstiku v Velikih Laščah, v članku: Levstika smo končno priznali. Vladimir Levstik o Francetu Levstiku, Slovenski narod št. 167, 27. VII. 1931; isti govor je ponatisnilo tudi Jutro, ponedeljska izdaja, št. 30, 27. VII. 1931 v članku: Mogočno počaščenje Levstikovega spomina. Govor Vladimira Levstika; omeniti bi bilo treba še Levstikov odgovor na anketo: Zakaj in kako sem postal novinar? Življenje in svet, knj. 22, 1937, str. 153; nazadnje lahko zabeležimo še njegovo Zahvalo v Celjskem tedniku št. 4, 27. I. 1956.

Kot dopolnilo poglavja »Literatura o Levstiku« bi bilo treba navesti še naslednje: P[odlesnik Ivan], Kako so nekateri pisatelji izvirni, Slovenec št. 255, 7. XI. 1906. Naj pripomnim ob tem polemičnem članku, da je avtorica bibliografije popolnoma prezrla Levstikovo afero s plagiatom, se pravi, z njegovo »študijo« o Jens Peter Jacobsenu (Ljubljanski zvon 1906), ki jo je mestoma precej dobesedno posnel po uvodni študiji Theodorja Wolffa v nemškem prevodu romana »Niels Lyhne« (1889, Reclams Universal-Bibliothek, No 2551—2552), ne da bi seveda pošteno navedel svoj vir. Iz zadrege se je skušal izmotati z odgovorom na Podlesnikov članek v svojem feljtonu Odprto pismo ali adventna pridiga vsem brumnim dušam v pohujšanje in preudarek (Slovenski narod 24. XI. 1906). Avtorica ta čla-

nek citira na str. 79 svoje bibliografije, ne da bi šla pogledat, komu Vladimir Levstik sploh odgovarja! Prav tako ni naveden drugi Podlesnikov članek z istim naslovom v Slovincu št. 271, 26. XI. 1906, v katerem pisec na temelju citatov iz Wolffa ponovno dokazuje Levstiku plagiatorstvo. Zanimivo je, da Dušan Pirjevec, pisec uvoda v slovenski prevod romana »Niels Lyhne«, ki Wolffovo študijo dobro pozna, tega niti opazil ni, ko citira »prvi večji esej, ki ga je [Vladimir Levstik] o Jacobsenu leta 1906 objavil v Ljubljanskem zvonu« (gl. J. P. Jacobsen, Niels Lyhne. 1967, str. 10).

Drug tak članek, ki ga ni v bibliografiji, je pa bil vzrok, da je Vladimir Levstik za pet let pretrgal osebne stike z Ivanom Cankarjem, je bila slednjega »Literarna polemika« (Rdeči prapor št. 123, 26. XI. 1910), v kateri je javno izrekel sodbo, da Levstik sodi med tiste pisatelje, o katerih je bil že v svojem poročilu o VIII. zvezku Trdinovih Bajk in povesti o Gorjancih napisal, da »pljujejo na svoj talent, zlagajo inseratne pesmi in pišejo šundromane« (Ljubljanski zvon 1910, str. 692). Levstika je prizadelo tisto mesto v Cankarjevi »Literarni polemiki«, kjer avtor pravi, da ne pridejo v poštev kot pisatelji »ljudje, ki kvasijo v 'Kalejdoskopu' vsaktedenske kvante za kuharice in natakarike in ki prevajajo šundromane za 'Jutro'«. Po mnenju Izidorja Cankarja je Levstik v Jutru 1910 pisal tudi izmišljene ljubezenske dopise v inseratih z naslovom Korespondenca. Vseh teh njegovih dopisov avtorica bibliografije seveda ne navaja, čeprav jih je lepo številce ...

K literaturi o Vladimiru Levstiku bi bilo treba dostaviti še naslednje: poročilo nekega S. S. o izidu Gadjega gnezda, Zora 1919—20, str. 27; članek: Levstikovo »Gadje gnezdo« v češkem prevodu, Slovenski narod št. 114, 22. V. 1926; Sava [= Ivan Lah], Pravda o »Pravici kladiva«, Orjuna št. 53, 11. XII. 1926; dalje Levstikova povest »Pravica kladiva« v češčini, Jutro št.

62, 13. III. 1927; -P. V.- [= B. Vybíral], Levstik Vladimir, Masarykův slovník naučný, IV. Praga 1929, str. 438; Levstikovo »Gadje gnezdo« v angleščini, Jutro št. 276, 28. XII. 1931; Izidor Cankar, Opombe, v knjigi: Ivan Cankar, Zbrani spisi XVI, str. 326—328; Janez Rožencvet [= J. Vdovič], V. L., Dejanje, Ženski svet 1935, str. 66—67; O. B[erkopec], Levstik Vladimir, Ottův slovník naučný nové doby, Dodatky III-2. Praga 1936, str. 1179; Iv. Lah, Radikalno novinarstvo pred vojno, Življenje in svet, knj. 22, 1937, str. 175; Zadnje slovo, Ljudska pravica št. 303, 26. XII. 1957; B. Borko, Vladimir Levstik kot prevajalec, Jezik in slovstvo 1957/58, str. 368—370; Levstik Vladimir, Bibliografija rasprava, člana i književnih radova, 5. Zagreb 1960, str. 527—529; Levstik Vladimir, Dizionario universale della letteratura contemporanea, III. Verona 1961, str. 150; B. Meriggi, Vladimir Levstik riformatore, Storia della letteratura slovena, Milano 1961, str. 314—315; J. Koruza, Levstik Vladimir, Enciklopedija Jugoslavije, 5. Zagreb 1962, str. 525; Levstik Vladimir, Meyers Handbuch über die Literatur, Mannheim 1964, str. 550; B. Hofman, V. L., Hilarij Pernat, Knjižna polica 20. X. 1966, št. 1—2, str. 2.

Poglavje o Levstikovem delu v prevodih bi bilo treba spopolniti vsaj z naslednjimi podatki: v češčini je izšla še novela Zamyšlený Vít v prevodu V. Měrke, Moravsko-slezský deník, Moravská Ostrava št. 169—175, 19. do 25. VI. 1926 (ponatis: Slovinská knížka. Moravská Ostrava 1926, str. 121—146). V nemščini je objavljena črtica Der Bauer Gregorač und die »Heilige« v prevodu anonimnega prevajalca v Morgenblattu, Zagreb št. 294, 24. XII. 1909; anonimen prevod pesmi Verse je izšel v Slavisches Tagblatt, Dunaj št. 132, 16. IV. 1911 — priloga str. 5; anonimen prevod iste pesmi je natisnjen v listu Die Drau, Osijek 1919, št. 76, str. 3. V srbsko-hrvatskem prevodu so bile objavljene naslednje Levstikove literarne stvaritve: Versi, prev. Ivo Andrić (v pro-

zi), Bosanska vila, Sarajevo 1912, str. 100; obe pesmi cikla Domovina je prevedel [Uroš] Dž[onić], Slovenski jug, Beograd 1910, str. 252. V Antologiji slovenačke proze, II. Beograd 1960, str. 55—70, je Jovanka Hrvačanin prevedla novelo Nenormalno pile; Antologija slovenačkog eseja, Beograd 1964, str. 108—121, pa je prinesla v prevodu iste prevajalke esej Misija reči. V ukrajiniščini je natisnjen anonimen prevod odlomka iz Levstikove razprave o novejši ruski liriki (Dom in svet 1904): Iz statti »Z novitn'oi rusijs'koi liriki«, v publikaciji T. G. Ševčenko v zarubižnomu literaturoznavstvu, tom 3, Kiiv 1964, str. 452.

Pri odstavku, ki obravnava Levstikove prevode iz drugih literatur, opazimo nekaj zanimivih stvari. Pod letnico 1910 na str. 104 bibliografije se v peti vrstici pojavi ob prevodu Zevacovega romana Otroci papeža pripis v oklepaju: (Ponatis na str. 85). Ko pogledamo citirano stran v Celjskem zborniku 1967, opazimo, da so tam navedeni Levstikovi dopisi Pepini Dularjevi, a zaman iščemo podatek o ponatisu romana. Šele ko odpremo Šlebingerjevo Slovensko bibliografijo za l. 1907 do 1912, naletimo na omenjeni strani bibliografski opis njegove knjižne izdaje. Ko nato pogledamo v Šlebingerjevi bibliografiji še na str. 142, kjer so uvrščeni prevodi, objavljeni v časopisju, najdemo poleg podatka o Zevacovih Otrocih papeža iskani pripis: (Ponatis na str. 85). Avtorica je torej čisto mehanično prepisala s tega mesta podatek o romanu, ki pa se tiče samo Šlebingerjeve bibliografije.

Da se je sestavljalka bibliografije preveč zanašala samo na sekundarne vire pri svojem delu, priča še drug njen lapsus. Šlebinger je namreč pri Levstikovih prevodih iz Zevaca — razen romanov Hiša Saint-Pol in V senci jezuitov, objavljenih v listu Dan 1912 — prezrl kar tri. Navedel ni nadaljevanja romana Otroci papeža v Jutru 1911, št. 303—322 in tudi ne dveh romanov: Most vzdihljajev, Jutro 1911, št. 317—498, in Ljubimca

beneška, Jutro 1911, št. 498—675. Ker avtorica ni delala po avtopsiji, tudi ni navedenih prevodov v njenem pregledu Levstikovega prevajalskega dela.

Pri ikonografiji pisatelja bi opozoril samo na dve Smrekarjevi kariaturi, na katerih je upodobljen tudi Vladimir Levstik: Slovenski literati in Maškarada slovenskih literatov, obe izdelani v letu 1913. (gl. K. Dobida, Hinko Smrekar, Lj. 1957, str. 71 in 77).

Ne oziraje se na gornje pomanjkljivosti pa je treba na splošno reči, da je Eva Baumanova opravila težavno in pomembno delo. Njena metoda pri razporeditvi gradiva sicer ni več moderna, je pa kolikor toliko dosledno izpeljana in je zato njena bibliografija dovolj pregledna in — kar je glavno — tudi uporabna. Dvakratno navajanje imen avtorjev v njenem poglavju o Levstikovih prevodih iz tujih literatur je sicer bibliotekarsko pravilno, ni pa potrebno v bibliografiji, ker moti. Dejstvo, da pri večini prevedenih del navaja število strani, pri nekaterih pa ne, kaže na to, da teh zadnjih ni imela v rokah, kar je velika škoda za enotnost obdelanega gradiva.

Velja pa poudariti, da v tekstu bibliografije mrgoli tiskovnih pomot, ki bi ob količnejši pazljivosti lahko odpadle. Ali je to krivda avtorice ali urednika publikacije, tega seveda ne morem ugotoviti.

France Dobrovoljc

Stefka Bulovec: Bibliografija slovenskega tiskarstva 1868—1968. — Stoletnica grafične organizacije na Slovenskem, 1968, str. 89—138.

Dne 9. februarja 1868 je bilo ustanovljeno Izobraževalno društvo tiskarjev v Ljubljani kot prvo tovrstno društvo na ozemlju današnje Jugoslavije. Slovenski grafični delavci so počastili ta jubilej z izdajo okusno opremljenega zbornika: Stoletnica grafične organizacije na Slovenskem. Stefka Bulovec je prispevala največji